

RĪGAS CIRKS PIEDĀVĀ “SARUNAS PAR CIRKU” #7 Saruna ar velobaleta "La Bande à Tyrex" dalībniekiem

Saruna ar velobaleta “La Bande à Tyrex” dalībniekiem Džonatanu Gano (Jonathan Gagneux) un Beniju Martinu (Benny Martin), kas kopā ar savu mākslinieku trupu 2024. gada martā atklāja atjaunoto Rīgas cirka arēnu.

“La Bande à Tyrex” ir muzikāls un virpuļojošs velobalets, kas pulcē 9 māksliniekus. Tas ripo, uzkrājas, sakraujas, paātrinās, slīd. Riteņu dūkoņa, kūšāšana. Unikāls kolektīvs veidojums, kas izvērsis akrobātisko velosipēdu visā savā tēlā. Priecīgs, ripojošs, mežonīgs un muzikāls pūlis. “La Bande à Tyrex” ripo no viena velosipēda uz otru un piedāvā bezgalīgi daudz formu, līdzsvaru un nelīdzsvarotību.

Esiet sveicināti, La Bande à Tyrex, un paldies, ka esat šeit Rīgas cirka podkāstā, kas veidots par godu Rīgas cirka svinīgajai atklāšanai, kas tika aizsākta ar Francijas sezonu un jūsu izrādi.

Kā jūs jūtaties pēc pirmās uzstāšanās vakar vakarā pilnā cirka ēkā?

- Vispirms paldies Rīgas cirkam par uzņemšanu! Mums bija lielisks atklāšanas vakars. Mums bija prieks uzstāties un dalīties ar šo prieku ar skatītājiem. Tas bija krāšņi!
- Sveiki un paldies par uzaicinājumu! Mums bija lielisks vakars, un mums bija tas gods atklāt šo vietu, spēlējot pirmo reizi un atklājot šo vietu “La Bande à Tyrex” stilā. Šodien mēs jūtamies labi un esam priecīgi atgriezties, jo spēlējam atkal šovakar un divas reizes rīt.

Vai varat ar sevi iepazīstināt?

- Mani sauc Džonatanu un es esmu veloakrobāts. Esmu “La Bande à Tyrex” kopš pirmsākumiem un spēlēju basģitāru. Mēs visi sākotnēji nebijām mūziķi, bet visi mācījāmies spēlēt, katrs savā ritmā un līmenī. Esmu ļoti priecīgs būt daļa no šīs lieliskās komandas.
- Un es esmu Benijs Martins, veloakrobāts uz BMX un mākslinieciskā velosipēda, kā arī akordeonists šajā priecīgajā ripojošā, virpuļojošā un muzikālo lielbnieku pulkā.

Es veicu nelielu pētījumu par jums, un no tā, ko es redzēju, no tā, ko es izlasīju, no tā, ko es dzirdēju, jūs viens otru pazināt pirms “La Bande à Tyrex” izveides un pēc tam Ardešā notika konference par akrobātisko velosipēdu. Bet kā izveidojās “La Bande à Tyrex” - kurš, kur, ko, kā, kāpēc?

- Tā arī tas aptuveni notika. Patiesībā viss sākās ar akrobātisko velosipēdu konferenci, sava veida konvenciju, satikšanos par un ap riteņbraukšanu. Tur bija arī vairāki “La Bande à Tyrex” dalībnieki. Tas ir arī stāsts par satikšanos, par vēlmi sanākt un būt kopā, pētīt jaunas akrobātiskā velosipēda idejas un sākt nodarboties ar šo disciplīnu kopā. Vēlme pēc mūzikas arī radās diezgan ātri. Un pamazām tas kļuva acīmredzami - veidot kopā izrādi. Mēs vienkārši vēlējamies kopā izklaidēties un dalīties ar to ar citiem. Un te nu mēs esam Rīgā un mums ir 4 izpārdotas izrādes!

Es zinu, ka jūs visi esat saistīti arī ar citām cirka apvienībām un projektiem. Vai kopš 2021. gada jūs joprojām strādājat vienlaikus ar citām apvienībām vai arī esat nodarbināti tikai “La Bande à Tyrex”?

- Būtībā “La Bande à Tyrex” projektam nebija īpaša prioritāte salīdzinājumā ar mūsu personīgajiem projektiem. Mēs domājam, ka nospēlēsim ne vairāk kā 15 izrādes gadā, jo gribējām prioritizēt savus personīgos projektus, bet pamazām, pieaugot “La Bande à Tyrex” panākumiem, mēs mainījām savu pieeju. Tagad tas ir viens no mūsu galvenajiem projektiem

mūsu darba kārtībā un mūsu kā mākslinieku dzīves realitātē.

- Tā ir taisnība, ka jau kādu laiku tas ir kļuvis vairāk par projektu, kas aizņem arvien vairāk vietas mūsu dzīvēs. Mums tā ir vairāk nekā izrāde: tas ir cilvēcisks piedzīvojums, grupa un tas, kā mēs kopā mijiedarbojamies.
- Mēs iepazīnāmies 2014. gadā un uzreiz sadraudzējāmies. Mēs sapratāmies kā draugu grupa, kas būtu pazīstama mūžīgi. Mēs vienmēr esam gājuši cauri šiem gadiem, šīm radīšanas nedēļām un mēnešiem ar sapratni vienam pret otru. Mums vienmēr ir labi gājis. Lai kādiem posmiem mēs ietu cauri, mēs viens otram uzticamies, esam labestīgi viens pret otru. Un tas ir absolūti lieliski. Tas, kas mūs vieno, ir šī vēlme un vajadzība, nepieciešamība būt kopā. Vienkārši kopā būšana. Kas no tā izriet – izrādes, tikšanās, epopejas, daudz projektu. Bet tā ir draugu grupa, kas ir visa pamatā. Un mēs to neizvēlējamies, tas mums tika dots.

Labestība, kopā būšana, cilvēciski piedzīvojumi – tie ir vārdi, kritēriji, kurus redzēju un pat jutu ne tikai jūsu izrādē, bet arī caur Pjēra Barbjē filmām (pie tām atgriezīšos nedaudz vēlāk). Kāpēc šis nosaukums - La Bande à Tyrex? Jūsu vietnē ir lielisks mūzikas video ar nosaukumu “Velociraptor”. Kāpēc dinozauri?

- Tas atbilst grupas garam. Kad meklējām izrādes nosaukumu, nevēlējamies tādu nosaukumu kā kolektīvs. Un mēs atradām “grupu” (*la bande*), mēs bijām grupa. Bet kā grupa? Kādu rītu Bendžamins teica: "Es kaut ko atradu, jums tas nepatiks. Es domāju par “La Bande à Tyrex” (tiranozaura grupa). Mēs atbildējām: “Bet tas ir lieliski! Pilnīgi nekāds sakars un tas ir absolūti izcili.” Pašā sākumā kolektīva nosaukums bija “La Bande à Tyrex” un izrādes nosaukums “Vélociraptor”. Beigās nolēmām, ka izrādes nosaukums arī ir “La Bande à Tyrex” un tagad mēs komunicējam tikai ar šo nosaukumu, bet “Vélociraptor” bija daļa no projekta.

Rodas iespajds, vismaz jūsu filmās un uz skatuves, ka jūs uzdrošināties darīt visu, ko domājat un ko vēlaties, pat ja varu iedomāties, ka tā pamatā ir daudz darba un disciplīnas. Kā notiek jūsu radošais process kā grupai - vai idejas plūst un jūs mēģināt visu pēc kārtas vai arī jūs pavadāt laiku diskusijās un sapulcēs par to, ko darīt?

- Mēs esam grupa ar ļoti dažādiem cilvēkiem un vēlmēm, mēs esam atšķirīgi un mums ir dažāda pieredze, taču katram ir iespēja izpausties savā veidā. Protams, ka ir daudz diskusiju, bet mēs viens otrā ieklausāmies un beigās kaut kas no tā rodas. Radot šo izrādi vai filmas, mums pamatā nebija mākslinieciskās vadlīnijas vai vēlmes izveidot ļoti precīzu māksliniecisku projektu. Tas tika uzrakstīts radīšanas gaitā.
- Papildinot par radošo procesu. Sākumā mūsu vēlme bija vienkārši būt kopā un kopā braukt ar velosipēdiem. Mums bija vairākas rezidences, kuras saucām par pētniecības laboratorijām, kurās mums nebija konkrēta mērķa. Bet tur mēs viens otru iepazīnām kā cirka māksliniekus: kurš ko varētu darīt, uz kāda velosipēda, ar kuru cilvēku, lai galu galā būtu tehniskais un mākslinieciskais materiāls. Tātad, mēs viens otru jau pazīstam un, kad rodas kāda ideja, mēs jau zinām, kā to realizēt. Mēs zinām, ka tas darbosies. Mēs varam ātri reaģēt un būt radoši, jo mums ir pētnieciskā pieredze un mākslinieciskais materiāls.

Veidojot izrādi un šo velobaletu, daži dalībnieki jau spēlēja mūziku un ir pieredzējuši mūziķi, citi mācījās procesa gaitā. Vai radīšanas procesā bija kāds vai vairāki mākslinieki, kuri pievērsās tikai mūzikai, aplūkojot un integrējot velo trikus? Kā notika šis radīšanas process? Vai arī tas ir pilnīgi dabiski, un, kā jūs teicāt, jūs esat deviņi un katram ir iespēja izpausties, un galu galā viss saliekas kopā ļoti dabiski?

- Izrādes veidošanā bija trīs līdz četrus cilvēku grupa, kas strādāja pie mūzikas, lai izteiktu

priekšlikumus - skaņdarbus, aranžējumus utt. Pēc tam mēs visi kopā strādājām pie šiem priekšlikumiem. Mēs esam tā organizēti visos aspektos, vai tā ir komunikācija vai izrādes tehniskie aspekti. Mums ir mazas grupas, mazas komisijas, kas izsaka priekšlikumus, lai ātrāk virzītos uz priekšu, jo, ja mēs visi deviņi visu laiku domātu kopā, diskutētu, apmainītos ar viedokļiem, tad būtu vajadzīgs ļoti daudz laika.

Uz skatuves ir vairāk instrumentu nekā mākslinieku. Vai jūs varat uzskaitīt instrumentus, kurus spēlējat?

- Viltīgs jautājums! Jau vakar man bija problēmas ar instrumentu nešanu! Mēs esam deviņi, tāpat jau ir vismaz deviņi instrumenti. Es teiktu, ka ir divpadsmit instrumenti, ieskaitot balsis, bet es neesmu pārliecināts.

Un ko tieši tu spēlē?

- Es spēlēju akordeonu.
- Es spēlēju basģitāru un mazliet tamburīnu.

Un jūs spēlējat arī citus instrumentus ārpus "La Bande à Tyrex"?

- Nē.
- Es, nedaudz ukuleli, bet galvenokārt akordeonu.

Pāriesim pie velosipēdiem - vai tie visi ir vienādi, ja neskaita krāsu?

- Tie ir akrobātiskie velosipēdi, kuriem ir savas īpatnības, detaļas - dažādi ražotāji, dažādi augstumi, nedaudz atšķirīgas stūres, sēdekļu izmēri, riteņu augstumi. Bet princips ir tas pats. Tomēr ir viens velosipēds, kas ir atšķirīgs - tas ir BMX. Bet citādi mēs gribējām vienotību velosipēdu ziņā.

Es pamatā esmu vienriteņbraucējs, Robins Zobels arī, un mēs uzdevām sev jautājumu par vienriteņiem un varbūt arī par citiem velosipēdu veidiem izrādē. Bet mums patika kaut kas šajā velosipēdu vienotībā.

- Jā, tie ir tie paši mākslinieciskie velosipēdi, būtībā tā ir vācu disciplīna un vācieši šajā ziņā ir ļoti spēcīgi. Rāmja ģeometrija ir pētīta, tiem nav bremžu un tiem ir fiksēti zobratī. Kad mēs mināties uz priekšu, mēs virzāties uz priekšu. Minot pedāļus atpakaļ, mēs virzāties atpakaļ. Atšķirībā no brīvgaitas velosipēda, kas visiem ir mājās. Mūsu izrādē mainās tikai velosipēdu izmēri. Ja neskaita BMX, kas ir mana pamatdisciplīna. Šim velosipēdam ir bremzes un tas ir aprīkots, lai veiktu citus trikus, nekā mākslinieciskais velosipēds.

BMX, jo tu esi 1985. gada Francijas čempions.

- Jā, tieši tā.

Apsveicu.

- Jā, tā ir taisnība, ka es biju viens no pirmajiem BMX braucējiem, disciplīna, kas Francijā parādījās 1980. gadā. Ļoti ātri es pievērsos sacensībām uz rampām skeitparkos un 1985. gadā es kļuva par Francijas čempionu. 1991. gadā pēc liela kritiena es pārtraucu savu profesionālo karjeru. Bet pēc tam es pārņēmu trikus un tos ienesu izrādē.

Cik lielu svaru var izturēt velosipēds? Jo mēs izrādē redzam, ka jūs kāpjat viens otram virsū, tas iet ļoti augstu un kustas. Kāda ir velosipēda maksimālā izturība?

- Līdz tas saplīst! Ir jāņem vērā arī riepu spiediens. Taisnība, ka uz viena velosipēda esam līdz pat 4 vai 5, tas ir aptuveni 300 vai 400 kilogramu. Parasti tie nav paredzēti šim svaram. Vācijā tie ir maksimums 2 cilvēki uz velosipēda, bet viņi veido citas figūras. Līdz šim mēs

neesam salauzuši nevienu velosipēdu, tāpēc domājam, ka tie ir pietiekami izturīgi. Tradicionālajā cirkā ir velosipēdi, kas paredzēti cilvēku piramīdas veidošanai uz velosipēdiem. Tie var būt 10, 12 mākslinieki uz velosipēda.

- Mēs izmēģinājam pēc iespējas vairāki uzkāpt uz velosipēda un pēc atmiņas mēs bijām 7. Tātad braukšanas laikā tas iztur pat 7 cilvēkus.

“La Bande à Tyrex” prezentācijas dokumentā mēs varam lasīt šo: “Projekts, kas izstrādāts ar vēlmi radīt daudzām auditorijām un telpām, ar vēlmi vienkārši iekārtoties laukumos, parkos, pamestās industriālās ēkās, sporta zālēs, kultūras namos... un aplveida laukumā dalīties īpašā brīdī, kurā apkārt laiks apstājas. »

Jūs rakstāt "vienkārši iekārtoties", taču, veidojot izrādes dažādās vietās, jums joprojām ir tehniskās vajadzības. Kā, veidojot izrādi, tiek pārdomāta telpa? Kā jūs apgūvat telpu, ierodoties Rīgā? Ja drīkst pateikt priekšā klausītājiem, tad jūsu ierašanās no balkona izrādes sākumā ļoti nostrādāja un aizrāva publiku. Vai ir bijuši izaicinājumi, ne tik ļoti Rīgā, bet citās vietās un telpās, kurās esat uzstājušies? Kā tiek pārdomāta telpa?

- Pats svarīgākais ir tas, ka telpa ir aplveida. Sākotnēji bija vēlme spēlēt aplveida izrādes un tad viss pārējais pielāgojas. Vakar spēlējām Rīgā, ļoti skaistā arēnā un mums bija īpašs uzņēmums, bet tā mēs darām katru reizi. Mēs cenšamies redzēt vietu, redzēt, kas ir iespējams. Kā mēs varētu pielāgoties? Ko mēs varētu darīt, lai būtu tuvāki skatītājiem? Bet tā ir taisnība, ka dažkārt mūs nedaudz pārņem mūsu ierobežojumi. Mēs gribam spēlēt ar zināmu kvalitāti lielai auditorijai. Tātad skaņas ziņā tas nozīmē daudz materiāla. Tai pat laikā mēs vēlamies būt pēc iespējas pieejamāki. Cenšamies cilvēkus novietot ne pārāk tālu, lai viņi sajustu, kā velosipēdi brauc garām. Lai mēs arī varētu ar viņiem sadarboties, spēlēties, sajust viņu skatienus. Mums tas patīk. Mums patīk spēlēt iekšā, jo tad var stādāt ar gaismām, kas ir ļoti interesanti un kas var izcelt noteiktus vizuālos elementus. Bet šī ir arī atrašanās ārpusē, uz ielas, tiešas attiecības ar cilvēkiem, tā ir vieta, kas mums ir ļoti svarīga.
- Piekrītu, ka tas tiešām bija aplveida cirka aspekts, kas pieļauj mazāk skatītāju rindu, jo auditorija ir labāk sadalīta pa apļa perimetru. Cilvēki mums ir tuvāk, un mums kā māksliniekiem šis kontakts ir vajadzīgs, lai sastaptu skatienus un ar tiem apmainītos. Tiesa, sākotnējais projekts, kā norādīts failā, bija tāds, ka gribējām iet spēlēt mazos ciematos, kur noteikti nekas nenotiek, ierasties un izveidot pasākumu. Un, lai nākamajā dienā cilvēki atcerētos, cik tas bija smieklīgi un gribētu kaut ko mainīt. Taisnība, ka vienmēr pastāv budžeta ierobežojumi utt. Taču tā vienmēr ir arī mūsu vēlme spēlēt mazākās vietās, kur uzņemšana vienmēr ir ļoti sirsnīga, un mēs ar prieku to darām.

Jūs daudz spēlējaties ar publiku, un publikai tas patīk. Vai tas ir kaut kas, ko jūs mēģināt laboratorijās? Vai jūsu laboratorijas ir publiski pieejamas? Vai arī katru reizi, kad uzstājaties, izmēģināt jaunas lietas un atlasāt to, kas darbojas?

- Sākotnēji ir izrādes radīšanas periods. Tagad tas jau ir pagājis, bet mēs dažreiz atvēlam laiku, lai pārstrādātu izrādi. Dažreiz ir vēlmes, ir jaunas lietas, kas attīstās un mēs veltam laiku, lai uzlabotu izrādi. Pēc radīšanas rezidencēm mēs prezentējam izrādi publikai un mēs cenšamies redzēt, kā publika reaģē.
- Izrāde ir ļoti uzrakstīta, bet tās iekšpusē pastāv zināma brīvība. Mums joprojām ir šī telpa, lai varētu improvizēt, lai katru vakaru varētu būt citādāki. Patiesībā viss ir uzrakstīts un mums ir vajadzīgi mūsu atskaites punkti, ja arī no malas izskatās vienkārši. Tas ir arī tas, kas šajā izrādē ir foršs - spēja nodot šo vieglumu, šo plūstamību, mums to neuzspiežot. Mēs to izbaudām.

Izrāde patiešām ir ļoti smieklīga. Jums visiem deviņiem ir komisks talants, jūs visi esat ļoti

smieklīgi. Vai jums kā kolektīvam ir kādas komiskas atsaucē? Vai jums personīgi ir kādas komiskas atsaucē - komiķi, stand-up komiķi, kas jums patīk un ko mēģināt iekļaut izrādē vai nē?

- Man patīk klauni. Man ir divas atsaucē, kas man ir ļoti tuvas manā mākslinieka un klauna dzīvē: tas ir Groks un katalāņu klauns, vārdā Leandrs. Groku es pazinu caur viņa darbu, vienu no viņa filmām un dažiem viņa aktiem. Leandre esmu redzējis uzstājamies vairākas reizes. Viņi mani patiešām pārsteidz, un tā ir pasaule, kas mani ļoti iedvesmo. Bet es neesmu īpaši gribējis izmantot šos elementus izrādē. Daudzi izrādes mākslinieki iedvesmojušies no profesionālās pagātnes un projektiem.

Vai vari vairāk pastāstīt par šiem diviem klauniem - Leandru un Groku?

- Groks bija šveicietis-vācietis, kurš kļuva par multimiljonāru un kurš visu mūžu ceļoja. Viņš bija multiinstrumentālists, viņš izmēģināja daudz akrobātikas. Viņš ir apceļojis visu pasauli. Šķiet viņš nomira 1972. vai 1976. gadā.
Leandrs dzīvo Spānijā un daudz uzstājas arī Francijā. Viņš ir ielu klauns un viņš uzstājas arī iekštelpās. Esmu viņu redzējis tikai uz ielas, un viņš stundu spēj noturēt 1000 cilvēku uzmanību bez nekā.
- Mums visiem ir arī daudz atsauču, kas ne vienmēr ir arī cirka pasaulē. Tā kā mēs nākam no ļoti atšķirīgām pasaulēm, grūtākais bija kopā radīt, spējot to visu salikt kopā. Bet jā, mēs kopā smejamies un mēs vēlamies to nodot tālāk.
Kad es trenējos cirka skolā, man ļoti patika klauns Hovards Butens.

Vai jūs šodien kā cirka mākslinieki joprojām ejat uz tradicionālā cirka izrādēm? Vai jūtaties tam piederīgi?

- Ne īpaši. Man nav lielas intereses. Dzīvnieku izmantošana man nav pieņemama. Ir daži cirka akti, kas ir ļoti spēcīgi, bet es dodu priekšroku saskarsmei, cilvēciskumam, kas rodas. Tas ir izvēles un personīgās gaumes jautājums.
- Ziņkārības pēc es dažreiz aizeju skatīties tradicionālo cirku. Tagad ir daži tradicionāl vairāk vai mazāk kvalitatīvi cirki, tāpēc cenšos atlasīt, ko eju skatīties. Man vairāk patīk iet skatīties laikmetīgā cirka, dejas vai teātra izrādes. Šodien mums ir paveicies, ka mums Francijā ir kvalitatīvi piedāvājumi.
Reizēm ir grūti, kad esam festivālos vai teātros un paši uzstājamies, iet skatīties citas izrādes, bet ikdienā, cik vien iespējams. Man ir bērni, kuriem es arī cenšos to nodot tālāk. Vedu viņus skatīties arī tradicionālā cirka izrādes, lai viņiem ir savs priekšstats. Taisnība, ka mēs cenšamies izvairīties no dzīvniekiem, bet tagad tie ir aizliegti.
- Tai pat laikā es neaizmirstu, ka mēs nākam no tradicionālā cirka. Vakar biju ļoti aizkustināts, ka atrados caru laikā celtajā Rīgas cirkā, vienīgajā pastāvīgajā cirkā Baltijā un kurš ir atjaunots. Šis projekts ir lielisks. Es biju sajūsmā, ka esam pirmie, kuri atklāj šo vietu. Atklāti sakot, es gandrīz jutu ziloņus, kas tur bija izgājuši cauri, jo tur ir saglabāti pieskārieni, vecā cirka elementi. Pagātne joprojām ir tur, un mēs neaizmirstam savas saknes. Es neaizmirstu.

Jūsu vietnē var noskatīties divas filmas. Pirmā ir "Épopée Tyrex", kuras režisors ir Pjērs Barbjē. Šis ir velosipēdistu projekts, kas tika īstenots 2021. gada oktobrī Dromas ielejā. Kā radās ideja par šo projektu?

- Šo maršrutu, šo ceļojumu, šo velobraucieni pa maršrutu Dromas ielejā pasūtīja cirka rezidenču vieta *Gare à Coullisses*. Mēs šo projektu veidojām ar improvizētām darbībām, kurām bija noteikts laiks. Piemēram, mūsu maršrutā bija skola, kurā tieši bija pārtraukums. Mēs nolēmām apstāties un uztaisījām minikoncertu, mini iejaukšanos, kas nemaz nebija plānota. Pēc tam atsākām savu maršrutu, devāmies tālāk uz nākamo punktu.

Pēc tam sekoja “L'épopée Tyrex”, kas notiek 2022. gada jūnijā. Francijas vēstniecība Armēnijā aicināja izveidot sešu dienu tūri, ko papildina tikšanās ar struktūrām un armēņu māksliniekiem. Vai pirms došanās uz turieni bija kādas cerības vai pat ambīcijas? Un kāpēc jūs pieņemat ielūgumu?

- Cerības bija satīties ar citām kultūrām. Dalīties tajā, ko protam darīt, un dalīties tajā, ko zina citi mākslinieki uz vietas. Mums bija ļoti jaukas muzikālas apmaiņas ar armēņu grupu. Tā bija daļa no projekta, ka noteiktās vietās mūs pavadīja arī armēņu mūziķi. Tāpat arī tikšanās ar iedzīvotājiem. Atklāti sakot, daži ciemati mums pateicās par apstāšanos savos ciematos, kur neviens nekad neapstājas. Tur joprojām bija iepriekšējo zemestrīču sekas, viņi turpina dzīvot pagaidu mājās. Mums bija absolūti neticamas cilvēciskā siltuma apmaiņas ar vietējiem iedzīvotājiem un māksliniekiem.

Ko jums nozīmē “laikmetīgais cirks”?

- Man tā ir pilnīgi personiska definīcija, es to uztveru kā dramaturģisku formu ar rakstītā dziļumu, kas tradicionālajā cirkā nepastāv. Tas nozīmē, ka mēs patiešām varam iet tālu tajā, ko vēlamies mēģināt parādīt, nodot skatītājiem, salīdzinot ar tradicionālo cirku, kas ir daudz demonstratīvāks. Es uzskatu, ka mēs varam ķerties pie darbiem no pat teatrālā, klasiskā repertuāra, ar laikmetīgo cirku varētu uztaisīt “Hamletu”, turpretī tradicionālajā cirkā es īsti nesaprotu, kā.
- Es teiktu, ka laikmetīgais cirks ir mākslu sajaukums. Vārds “cirks” ir sarežģīts, jo laikmetīgajā cirkā ir cirks, bet ir arī iedvesma, kas nāk no kustības, dejas, teātra. Laikmetīgais cirks radās, kad mācījāmies cirku darīt citādāk un kad tā vairs nebija ģimenes tradīcija, no paaudzes paaudzē. Tas notika citā vietā, ar mācībām, kas bija atšķirīgas, ar lietām, kas nāca no citurienes. Tas ir šis sajaukums. Tas, kas man ļoti patīk laikmetīgajā cirkā, ir iespējas. Patiesībā viss ir iespējams. Tas ir bezgalīgs. Tā ir laikmetīgā cirka daudzdefinīcija. Laikmetīgais cirks ir ļoti bagāts un ļauj daudz ko darīt.
- “La Bande à Tyrex” gadījumā, mēs vēlamies, lai tehniskās grūtības netiktu redzētas. Kaut kas notiek, un mēs saprotam, ka viņš to izdarīja ar velosipēdu, bet mēs neredzējām, kā tas notiek. Mēs nekoncentrējamies uz grūtībām, cenšamies nodrošināt, lai tehniskās un mākslinieciskās grūtības nebūtu redzamas. Es uzskatu, ka tas arī ir laikmetīgā cirka aspekts.

Runājot par iecerēm, dramaturģiju un vēsturi, vai, veidojot izrādi, jūs pieaicinājat kādu režisoru?

- Mēs strādājam ar dramaturgu jeb kā to sauc par “skatu no ārpuses”. Cirkā mēs to bieži darām. Vārdi ir sarežģīti, mēs varētu teikt “skats no ārpuses”, “režisors”, “dramaturgs”. Bet patiesībā mums ir vajadzīgi ārējie vērotāji, jo mums ir jāatkāpjas no tā, kas notiek uz skatuves. Bieži vien tie paliek kolektīvi darbi. Tas nozīmē, ka jebkurā gadījumā cirkā mums ir pienākums strādāt ar katra mākslinieka disciplinām, ķermeni, paņēmieniem. Bet reizēm vajag arī ceļvežus, skatienu no malas, lai varētu orientēties. Mēs strādājam ar Žiljēnu Moninu.
- Izrādes rakstīšana ir pilnīgi kolektīva. Žiljēns pašā sākumā bija daļa no “La Bande à Tyrex” un tad profesionālu apsvērumu dēļ viņš aizgāja. Kad meklējām kādu dramaturgu jeb “skatienu no ārpuses”, mēs uzreiz iedomājāmies par viņu, jo viņš mūs jau pazina. Viņš zināja par māksliniecisko riteņbraukšanu un viņam bija arī uzstāšanās pieredze. Manuprāt, viņam izdevās ļoti labi. Viņam tas ne vienmēr bija viegli, jo viņš ierosināja izmaiņas, bet mēs ne vienmēr rīkojāmies pēc viņa prāta.

Tā kā cirks ir institucionalizējies ar skolām, dažādiem centriem un pats vārds laikmetīgais ir kļūdaini vai netieši diezgan noslogots ar zināmu elitārismu attiecībā uz mākslu, vai jūs teiktu,

ka laikmetīgais cirks joprojām rūpējas par to, lai tas būtu pieejams visiem?

- Es domāju, ka ar “La Bande à Tyrex” mēs uz to precīzi neatbildam. Proti, mēs pat nekad neuzdevām šo jautājumu. Mēs darījām to, ko vēlējāmies. Bet šī vēlme būt pieejamiem, būt vietās, kur, iespējams, nav vai vairs nav laikmetīgā cirka, ir pārāk liela. Es domāju, ka, veicot savu darbu, es neuzdodu sev visus šos jautājumus. Es daru, ko gribu, es eju, kur gribu, es klausos to, kas manī izraisa emocijas.
- Mūsu izrāde patiesi atspoguļo mūsu personības un mūsu profesionālās karjeras izpausmes. Džonatans vairāk strādāja uz skatuves, tātad iekšējās. Es sāku savas pirmās izrādes pirms 34 gadiem, uz ielas. Tātad, ielu izrādes, pavisam cita pasaule. Un citiem dalībniekiem ir vēl pilnīgi citas pieredzes. Rezultātā mēs izrādē atrodam mazliet no visiem šiem aspektiem – ļoti populāras formas un ļoti populārus priekšlikumus, bet tai pat laikā arī daudz estētiskākas formas, ko ienesušas citas personības. Tas ir visu mūsu personību, visas mūsu profesionālās pieredzes sajaukums.

Jo cirks, neatkarīgi no tā, vai tas ir laikmetīgs, tradicionāls vai jauns, ir māksla, un tas vienmēr ir norādījis kaut ko no tā laika un sabiedrības, kurā tas attīstījās, vai nu viduslaikos, 19. gadsimtā vai 70. gados. Ko laikmetīgais cirks liecina par mūsdienu sabiedrību?

- Šī enerģija, šī aktivitāte, šis fakts, ka mēs šodien darām ļoti daudzas lietas, ka tas iet daudzos virzienos. Tā ir vēlme pēc brīvības, vēlme izteikties, kas, manuprāt, labi atspoguļo mūsdienu sabiedrību.
- Izrādi “La Bande à Tyrex” varam lasīt caur dažādām prizām, piemēram, attiecības starp vīrieti-sievieti, vīrieti-vīrieti, sievieti-sievieti. Šis jo īpaši ir kaut kas aktuāls.

Šodien, kad viss tiek digitalizēts un laikā, kad mākslīgais intelekts ieņem arvien lielāku vietu mākslā, kur jūs esat kā kolektīvs, kā individuālais cirka mākslinieks?

- Esam tur, kur skatuves māksla. Es esmu tik priecīgs, kad spēlēju auditorijas priekšā, kur es zinu, ka tie ir cilvēki, kuri ne vienmēr ir pieraduši pie tā vai kuriem ir savas atsaucenes vai viņu ieradumi vairāk vakarā, sēžot pie TV. Tā ir dzīva izrāde. Man tas ļoti patīk. Man ļoti patīk to darīt, un mēs redzam, ka tas ir svarīgi. Es domāju, ka tāpēc mēs pie tā atgriežamies. Tā ir vieta, kas mūs aizkustina un kas ir vitāli svarīga vīriešiem un sievietēm. Mums tas ir vajadzīgs.
- Mākslīgais intelekts nekad nevarētu aizstāt dzīvu mākslinieku dzīvas auditorijas priekšā.

Vai tāpēc arī “La Bande à Tyrex” nav oficiālu sociālo tīklu? Dodoties uz jūsu vietni labandeatyrex.fr, mēs neatrodam saiti uz Facebook vai Instagram lapu.

- Nē, es domāju, ka tam ir cits iemesls. Satura veidošana un uzturēšana sociālajos tīklos ir ļoti laikietilpīga. Mums jau ir daudz darba, tāpēc mēs iztiekam ar vietni, kas kalpo kā vitrīna ar Pjēra filmām. Mums nebija vēlēšanās un enerģijas sniegt saturu Instagram vai citos sociālajos tīklos. Tātad, ja mēs varam no tā izvairīties, tas nav slikti. Mēs esam nedaudz pretrunīgi, bet tādi mēs esam.

Jūsu uzturēšanās laikā Latvijā, jūs sniedzāt meistarklasi brīvā stila ritenbraukšanā. Kā jums gāja?

- Labi! Piedalījās 24 dalībnieki. Mēs bijām ļoti priecīgi, ka meitenes un sievietes izmantoja šo iespēju, lai kopā ar mums brauktu ar akrobātiskajiem velosipēdiem. Bija ļoti jaukas tikšanās ar bijušajiem vingrotājiem vai pat cirka māksliniekiem. Tā bija lieliska iniciatīva no Rīgas cirka komandas, kas to ierosināja sadarbībā ar cirka skolu. Tā bija patiešām jauka apmaiņa.

Ko jūs ieteiktu jaunažiem klausītājiem, kuri vēlas kļūt par cirka māksliniekiem? Vai jūs

personīgi esat apmeklējuši cirka skolas?

- Jā, es gāju cirka skolās. Tiesa, Francijā, bet arī Eiropā mums ir paveicies ar cirka skolām, kas nodrošina ļoti labu apmācību. Mums ir paveicies, ka mums ir sagatavošanas skolas - divu gadu kursi, kas ir gan tehnisks, gan māksliniecisks darbs, lai sagatavotos konkursa eksāmeniem augstākajā izglītībā.

Personīgi es devos uz Lionas cirka skolu un pēc tam uz Tulūzas cirka skolu, *Le Lido*.

Es domāju, viss ir iespējams. Paliec zinātkārs, atvērts un tad ir jātīc savām vēlmēm, kaislei. Jums ir jāļauj sevi aizraut.

- Man ir cita pieredze, jo, kā jau runājām intervijas sākumā, esmu no BMX sacensību pasaules un pēc tam pārkvalificējos, veidojot izrādes. Manas pirmās amatieru izrādes bija mēmas, jo esmu ļoti kautrīgs cilvēks. Es nevarēju runāt uz skatuves. Pēc tam es satiku teātra skolotāju, kas mani trenēja. Piecus gadus nomācījos teātrī un pēc tam klaunādi. Es sapratu, ka aktiermeistarība man ir būtiska, tāpēc es trenējos, bet es neesmu gājis cirka skolā.

Kādi ir jūsu tālākie plāni pēc izrādēm Rīgas cirkā?

- Mums ir ieplānotas jau daudz citas izrādes un datumi līdz pat oktobrim. Pēc tam mēs nedēļu strādāsim rezidencē, lai kā parasti pārstrādātu izrādi.

Liels paldies, “La Bande à Tyrex”! Paldies par veltīto laiku un vēlreiz apsveicu ar lielisko izrādi. Lai uzzinātu vairāk par La Bande à Tyrex gaidāmajām izrādēm, aicinu apmeklēt viņu vietni labandeatyrex.fr.

Paldies, ka klausījāties Rīgas cirka podkāstu, par godu tā svinīgajai atsākšanai un Francijas sezonai. Uz drīzu tikšanos!